

نظام هستی

بر اساس رحمت و مودت است

دکتر حامد رستمی رستمی
پژوهشگر و مدیر

خداوند متعال منشأ نظام هستی و خالق همه موجودات در این نظام است. خدای تعالی خودش را در کتاب کریمش به رحمت توصیف کرده و فرموده است: «رحمت رابر ذات خود واجب کرده است. (انعام: ۱۲)، همچنین، براساس رحمت واسعه خود رسولانی فرستاد. این ها رسولان رحمت الهی اند، هم در میان ملائکه رسولانی دارد و هم در میان انسان ها. (حج: ۷۵) بدیهی است رسولان خداوند متعال خواه برای ملائکه باشند و خواه انسان ها. دارای همان ویژگی رحمت نیز هستند. به تعبیری دقیق تر، رسولان الهی مظهر رحمت خدای تعالی هستند، چنان که آیه کریمه الهی برای پیامبر اسلام(ص) این ویژگی را تصریح کرد و فرمود: «ما تو را فقط برای رحمت هر دو عالم

ارسال کردیم. (انبیا: ۱۰۷)، نه تنها رسول خدا(ص) در دنیا موجب رحمت است، بلکه برای آخرت مردم نیز سبب رحمت است. البته ظهور رحمت در دنیا و در آخرت متفاوت خواهد بود. پس کل نظام هستی مبتنی بر رحمت است و اگر چیزی خلاف این رویه صورت بگیرد، خلاف رحمت خواهد بود. براین اساس، هر کس با رسول خدا(ص) باشد و از او و خدای او اطاعت کند، به تحقیق به رستگاری و نجات ابدی خواهد رسید، چنان که در قرآن کریم آمده است: «کسی که از خدای متعال و رسولش اطاعت کند، به رستگاری بزرگی رسیده است. (احزاب: ۷۱)، پس کسانی که از رسول خدا(ص) اطاعت می کنند، همواره با او هستند و دقیقا از او بهره می برند. این افراد، کسانی هستند که در میان خودشان رحمت دارند و با دشمنان خدا و رسولش که خلاف رحمت گام برمی دارند، بسیار شدید و غضبناک خواهند بود. آن چنان که خداوند در قرآن فرموده است: «محمد رسول خداست و کسانی با او هستند با کفار شدید بوده و در میان خودشان رحیم و با رحمت رفتار می کنند. (فتح: ۲۹)، پس اگر در جایی تنبیهی دیده می شود، این تنبیه از آن نظر نیست که مورد غضب واقع شود، بلکه این تنبیه از آن جهت است که جنبه تربیتی دارد و از باب رحمت و مهربانی است. در حقیقت، این تنبیه هشداری است برای اینکه از راه رحمت الهی که رسول گرامی اش باشد، دور نیفتد.

این آیه شریفه به یک حقیقت آشکار در طول تاریخ حداقل از زمان نزول آن تا عصر حاضر اشاره می کند که همواره دو راه وجود داشته است، راه رحمت که رسول خدا(ص) باشد و راه غضب که کفار باشند. اگر کسانی پیرو رسول خدا(ص) هستند، باید راه رحمت و مودت (دوستی) را پیش بگیرند و در میان خودشان براساس رحمت و مودت گام بردارند که امروزه به لطف خداوند متعال در میان مردم کشور عزیزمان ایران این شیوه بسیار جلوه گر است و در عرصه های مختلف خودش را به اشکال گوناگون نشان داده است. اما کسانی که با دشمنی و غضب رفتار می کنند، چه در میان خودشان و چه با دیگران، اینان کسانی هستند که برخلاف رحمت الهی و رسول گرامی اش گام برداشته اند که باید از چنین افرادی به شدت پرهیز و اظهار برائت کرد. به عبارت دیگر، خداوند متعال رحمت است و شیطان نقطه مقابل آن. پس اگر کسانی مبتنی بر رحمت و مودت گام برداشتند، چنین کسانی پیروان الهی و رسولان گرامی اش خواهند بود و اگر خلاف رحمت و مودت یعنی کسانی هستند که موجبات دشمنی و جنگ و خون ریزی را فراهم می کنند، چنین افرادی شیوه های شیطانی را در دستور کار خود دارند و براساس تعلیمات و دستورات عمل های ناصواب عمل می کنند. بدیهی است این افراد در مقابل به رحمت و خدای تعالی همواره مغلوب و متکوب خواهند بود و هیچ نامی از آنان باقی نخواهد ماند، زیرا شیطان مطرود و از رحمت دور شده است و این وعده الهی است. آنگاه که شیطان از فرمان سجده بر آدم سرپیچی کرد، خدا فرمود: تو از بهشت رحمت الهی بیرون شو که ارانده شده ای، لعنت خداوند تارو ز قیامت تا روى قیامت با تو خواهد بود. سپس شیطان از خداوند متعال مهلت می خواهد و خدای تعالی به او مهلت می دهد شاید بدن جهت باشد که به تعبیر امیرالمؤمنین(ع) ۶ هزار سال خداوند را عبادت کرده بود (نهج البلاغه، خطبه ۱۹۲ مشهور به خطبه قاصعه)، شیطان بعد از مهلت گرفتن می گوید من همه بندگان تو را با زیبا جلوه دادن اعمال زشت برای آنان اغوا می کنم و گول می زنم، مگر بندگانى را که تو آنان را خالص گردانیده ای. خدای تعالی فرمود: این بندگانى را که من آنان را خالص گردانیده ام، صراط من هستند (یعنی کسی که در این صراط قرار بگیرد). خداوند تعالی فرموده است بندگان من کسانی هستند که ای شیطان تو بر آنان هیچ تسلطی نداری، مگر کسانی را که از تو تبعیت کنند که سرانجام کارشان دوزخ است (حجر: ۲۸-۴۲). پس یک تبعیت از رسول خدا(ص) است که رحمت است و یک تبعیت از شیطان است که نقيمت، در تضاد با رحمت به معنی عذاب است و بدبختی ابدی را به دنبال خواهد داشت.

وادی عتیق؛ میقاتی دیگر

میقات های پنج گانه که از هر طرف، ورود به شهر مکه و حرم امن الهی را بشارت می دهند، انگار مدخل ها و درهای ورودی برای مهمانان پروردگار متعال اند، آن هایی که از اطراف کره زمین خوانده شده اند و مصداق آیه «بأئین من کل فج عمیق» مردم از هر راه دوری به سوی تو بیایند، هستند و می خواهند مراسم حج ابراهیمی را به جا بیاورند.

میقات اولین محلی است که حاجی اعلان حضور می کند و در مقابل خالق یکتا خودش را برهنه از همه وابستگی ها نشان می دهد و با حالتی خالصانه فریاد «لبيک اللهم لبيک، برمی آورد. مالک بن انس می گوید: «همراه با حضرت جعفر بن محمد(ع) برای به جا آوردن مناسک حج رتم. چون به میقات رسیدم، آن حضرت را دیدم که در حالت احرام هر چه می خواست «لبيک، بر زبان جاری کند، صدا در گلویش قطع و حالش دگرگون می شد، به طوری که نزدیک بود از روی مرکب به زمین بیفتد. عرض کردم ای فرزند رسول خدا، بگو ذکر «تلبیه، را. در جواب فرمود چگونه بگویم «لبيک اللهم لبيک، و حال آنکه در حضورش ایستاده ام و می ترسم جواب آید «لا لبيک ولا سعدیک».

وادی عتیق از میقات های حج و عمره است. این سرزمین سه بخش دارد: مسلخ، غمره و ذات عرق. وادی عتیق در فاصله صد کیلومتری شمال شرقی مکه به سمت نجد و تهامه قرار دارد. فقیهان شیعه وادی عتیق را میقات عراقیان و اهل شرق می دانند. امام صادق(ع) فرمود: «رسول خدا(ص) برای عراق و کسانی که از آن جهت عبور می کنند، وادی عتیق را معین فرمود و سپس فرمود: ابتدای عتیق «مسلخ» و میانه آن «غمره» و انتهای آن «ذات عرق» است و احرام در ابتدای آن افضل است.

۲۳ شنبه
۲۳ آبان ۱۳۹۱
۱۳۹۱/۱۰/۲۳
شماره ۲۸۱۵

۱۴

و کسانی را که ایمان آورده و تقوا پیشه کرده بودند

نجات دادیم.

آیه

سوره نمل، آیه ۵۳
ترجمه آیت ... مکارم شیرازی

حدیث

در این قرآن چراغ های روشن (هدایت)

و داروی شفابخش دل هاست.

امام حسن مجتبی(ع)
جامع الاخبار و الآثار، ج ۱، ص ۱۶۴

پیشنهاد معصومه سرخوش، بانوی حافظ قرآن که شهد شیرین کلام... را نوشیده است

با قرآن زندگی کنیم

مسعود فرشته پور

گفت و گو

قرآن، آن مونس فراموش شده است. همه ما این جمله نخ نما شده را بارها شنیده ایم که قرآن را بـیـرای روی طاقچه هایمان داریم یا برای یک ماه رمضان. ولی میان ما افراد زیادی هستند که قرآن، آخرین یادگار پیامبر خاتم(ص) را که همچنان بدون کم و کاست در اختیار ما قرار دارد، در تک تک لحظات زندگی شان جریان دارد و در مقابل، درفلشان آیات قرآن را مجسم می بینند. حافظان قرآن که خود رسول... (ص) در شأن آن ها فرمود: «سادات و سروران اهل بهشت هستند»، حاملان آیات الهی که همه آن واژه ها را با تمام وجود نوشیده و آن کلام پر نور را در همه ساحت های زندگی شان جاری کرده اند. معصومه سرخوش، مادری جوان و خانه دار و یکی از همشهریان حافظ قرآن ماست که چندین سال است باقرآن انس ویژه ای پیدا کرده است. با ایشان درباره انس باقرآن و حفظ شریفه الهی در یادش گفت وگو کرده ایم.

● چه میزان از قرآن را حفظ هستید؟
باب آشنایی با این موضوع چگونه برایتان گوشه شد؟

من تقریبا ۲۵ جزء قرآن را حفظ هستم. البته جزء های آخر را هنوز کامل تثبیت نشده ام. چند سال اول که حفظ را شروع کردم، به صورت خانگی بود. هر هفته، آن جمعی که داشتیم، دورهم جمع می شدیم. یک صفحه قرآن با ترجمه و همراه تفسیر یاد می گرفتیم و تا هفته دیگر حفظ می کردیم. این روش به شدت سنتی بود. به تدریج که من بیشتر باقرآن انس و با کلاس های حفظ قرآن ارتباط گرفتم، وارد حفظ کلام... مجید است و از طرف

آستان قدس رضوی انجام می شود. این دوره ها بنا به فرمایش رهبر معظم انقلاب که فرموده بودند ما باید حافظان زیادی داشته باشیم، برنامه ریزی و اجرا می شود. به این شکل که کلاس هایی از طرف آستان قدس رضوی در مساجد محله های مختلف برای علاقه مندان برگزار می شود و من نیز در این کلاس ها شرکت کردم. برنامه ای که در آن کلاس ها پیش می گرفتیم، به آن صورت

بود که ابتدا از هفته ای یک صفحه، بعد هفته ای دو صفحه، بعد از آن هم هفته ای سه صفحه در برنامه حفظ ما قرار داشت. در هفته سه روز کلاس می رفتیم، روال هر جلسه از کلاس به این صورت بود که یک صفحه قرآن را حفظ می کردیم، مقداری درباره ترجمه و تفسیر کار می کردیم و بعد باید همین صفحه را حفظ می کردیم تا جلسات بعد. برای حفظ باید هر روز مرور داشته باشید. حس قرآن طوری است که مدام باید با آن مانوس باشید و نمی شود آن را مدتی کنار بگذارید. یعنی باید در انجام آن مداومت کنید.

● چطور شد که به حفظ، ارتباط وانس باقرآن علاقه مند شدید؟
در یکی از جلسات مذهبی، یکی از دوستان دوران دبیرستانم را دیدم. به من گفت که ما مجلس خانگی داریم و آنجا هفته ای یک صفحه از قرآن را حفظ می کنیم. خیلی به من اصرار کرد که من در آن جلسات همراه ایشان شرکت کنم. مدتی طول کشید تا من خودم را راضی کردم و تصمیم جدی برای حضور در این جلسه گرفتم. باحضور در اولین جلسه کلاس، خیلی مشتاق شدم، به دلیل اینکه خیلی فضای صمیمی و دل نشینی

داشت و خیلی انرژی مثبت به من داد. کم کم که وارد این وادی شدم، توفیق حاصل شد و مسیر را ادامه دادم و بسیار از شیرینی های این مسیر استفاده کردم.

● در طول روز و رویارویی با خانواده و اطرافیان به چه صورت از ارتباط با مفاهیم قرآن استفاده می کنید؟
در مجموع، انسان وقتی که قرآن را حفظ می کند، دیدش به مسائل اطراف خیلی متفاوت می شود نسبت به زمانی که از نور حفظ قرآن بی بهره است. در این وضعیت، ندایی درونی در انسان شکل می گیرد و او را به مسائل اطراف آگاهی می دهد. برای مثال، بنده در بسیاری از سختی ها آیات زیادی را از کلام... مجید به خاطر می آورم که کمکم می کند. یاد استان ها و سیره پیامبران که چقدر سختی کشیدند در این مسیر یا آیات نوید دهنده قرآن که خداوند می فرماید بعد از هر سختی، آسانی قرار داده ایم، همه به انسان کمک می کند که دیدش به اتفاقات و حوادث اطراف خیلی بهتر و با تر شود. من خودم طعم این موضوع را چشیده ام که واقعا سختی ها برایم آسان تر می شود و اینکه واقعا کسی که باقرآن انس

دارد، در بسیاری از اوقات آیات قرآن به کمکش می آیند و این از اعجاز قرآن است. یکی دیگر از اثرات انس باقرآن این است که انسان کمتر احساس تنهایی می کند. اینکه در خلوت های خود باقرآن باشید و بدانید که واقعا مثل این است که دارید با خدای خود صحبت می کنید، یعنی دارید حرف های خدایم می شنوید. مثل این است که دارید با خدای خود صحبت می کنید، یعنی دارید حرف های خدایم می شنوید. چیزی بهتر از این می تواند وجود داشته باشد؟ وقتی شیرینی اش را بچشید و در بزنگاه های زندگی ببینید که چقدر این آیاتی که حفظ کرده و با آن ها مانوس شده اید، به دردتان می خورد. در مشکلات، سختی ها و حتی در شادی ها، در جای جای زندگی، وقتی اثراتش را واقعا ببینیم، انرژی مان برای ادامه مسیر دوچندان خواهد شد. در نتیجه، تحملمان زیاد می شود و می توانیم دقیق تر زندگی مان را مدیریت کنیم. از همه مهم تر برکتی است که قرآن در زندگی ما ایجاد می کند. این برکات باعث می شود توقیقات بیشتری شامل حالمان بشود. امیدوارم همه عزیزانی که دوست دارند در این راه قدم بگذارند، شروع کنند و شیرینی زیاد آن را تجربه کنند.

● توصیه شما به علاقه مندان به حفظ قرآن چیست؟
چه روش ها و امکاناتی وجود دارد؟

خیلی مسائل در زندگی پیش می آید که اگر انس زیادی باقرآن داشته باشید، آیات و کلام حق مقابل شما قرار می گیرد و می توانید از آن در زندگی تان

گشایش در دسرساز

ممکن است برای هر کدام ما پیش بیاید که دخلمان با خرجمان نخواند و به ناچار در دام قرض و بدهی گرفتار شویم. گرفتاری که چندان در روایات ما به آن توصیه نشده است، چون با وجود گشایش مالی در مقطعی معین باعث ایجاد دغدغه و فشار ذهنی و همچنین نگرانی و فشار باز پرداخت آن می شود. با وجود این، انمه معصوم در عین توصیه به پرداخت قرض الحسنه، به عنوان یکی از موارد حق الناس را هکارهایی برای دو طرف ما اجرا یعنی آن که قرض می دهد و آن که قرض می گیرد، ارائه داده اند که در ادامه می خوانیم:

تا می توانی بدهکار نشو

قرض گرفتن در وقت ناچاری گره گشاست، اما راهکاری است که چندان اولیای الهی و انمه معصوم سفارش نکرده اند. به عنوان مثال، پیامبر اعظم(ص) در این باره می فرماید: «بر حذر باشید و از قرض کردن (در صورت امکان) خودداری کنید. بدهکاری برای انسان مایه هم و غم در شب و ذلت و سرشستگی در روز است. (بخارالانوار، ج: ۱۰۳، ص ۱۴۱)».

چنین کنند بزرگان

مدارا کن، تا خدا تا تو مدارا کند

اینکه برنامه هایمان به هم بریزد و حساب و کتابمان درست در نیاید، اتفاق بدی است که ممکن است برای هر کدام ما پیش بیاید. به همین دلیل، امامان معصوم با وجود تاکید به پرداخت دین، به افراد بدهکار انصاف و مدارا را توصیه کرده اند. امام محمد باقر(ع) در این باره فرموده اند: «هر کس دوست دارد خدا (فردا) او را از عذاب جهنم ایمن بدارد، بدهکار تنگ دست خود را مهلت دهد یا مقداری از طلبش صرف نظر کند. (وسائل، ج: ۱۳، ص ۱۱۴)».

مراقب باش مال مردم خور نشوی

همان قدر که امامان معصوم افراد توانگر را در پرداخت خمس و زکات سفارش کرده و همچنین در پرداخت قرض الحسنه به نیازمندان تشویق کرده اند، از دیگر سو، آن طرف دیگر ماجرا را دیده اند و به افرادی هم که قرض می دهند، برای بازپرداخت قرض چون نوعی دین است، در وقت خودش سفارش کرده اند. امام صادق(ع) درباره اهمیت پرداخت دین فرموده اند: «دزدان سه نفرند: کسی که زکات و وجوهات خود را نمی پردازد و کسی که (خوردن) مهره زنان را برای خود حلال می داند! و آن کس که قرض می گیرد و قصد پرداختن آن را ندارد. (خصال، ج: ۱، ص ۲۴)».

استفاده کنید. وقتی قرآن حفظ می کنید، واقعا با آن زندگی کنید. برای مثال خیلی وقت ها در زندگی، در همین روزمرگی هایمان، مانند صحبت از کمک کردن یا اتفاق کردن و این مسائل، ناخواسته آیاتی جلو چشمان می آید. آن وقت خودمان را مسئول می دانیم و واقعا دوست داریم که این عمل و کمک را انجام دهیم. حس شما این است که چون دستور از طرف پروردگار صادر شده است، باید آن را انجام دهید. یا مثلا وقتی مشکلی در زندگی پیش می آید و ناامید می شوید، بدون اختیار یاد این آیه از قرآن می افتید که خداوند می فرماید: «چه کسی از رحمت پروردگار ناامید می شود، مگر اینکه جزو دسته گمراهان باشد»، ما بامروز این آیات و توکل به خدا سختی ها را پشت سر می گذاریم.

حتما کسانی که علاقه مندند، از همین امروز شروع کنند و کار را به فردا هم واگذار نکنند. البته در این مسیر باید حتما زیر نظر یک استاد باشند یا اینکه در کلاس های مختلف حفظ که الان فوق العاده زیاد هستند، شرکت کنند. با توجه به گسترش فضای مجازی حتی می توانند به صورت مجازی در کلاس های حفظ حاضر شوند. اگر از خداوند و اهل بیت(ع) و خود قرآن کمک بخواهند، حتما موفق می شوند. حتی اوضاع سخت زندگی هر طور که باشد، با برنامه ریزی دقیق می توانند به این هدفشان برسند.